K. Ü. Kastamonu Eğitim Dergisi 23 (4), 1477-1490

Lise Son Sınıf Öğrencilerinin Sınav Kaygısı ve Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi

An Analysis Of The Anxiety Of Exam Observed In The Senior High School Students and The Affecting Factors

Havva KAÇAN SOFTA, Gülşen ULAŞ KARAAHMETOĞLU, Fatma ÇABUK
Kastamonu Üniversitesi Fazıl Boyner Sağlık Yüksekokulu, Kastamonu/Türkiye

Makalenin Geliş Tarihi : 25.04.2014 ***Yayına Kabul Tarihi: 14.01.2015***

Özet

Bu çalışmanın amacı, lise son sınıf öğrencilerinin kuruntu ve duyuşsal kaygı düzeylerini ve kaygı düzeylerini etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır. Bu araştırmanın örneklemini, 2012 yılında Kastamonu İli Göl Anadolu Öğretmen lisesi son sınıfta okuyan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 113 öğrenci örneklemi oluşturmuştur. Verilerin toplanması için araştırmacılar tarafından oluşturulan Öğrencileri Tanımlayıcı Kişisel Bilgi Formu ile Sınav Kaygı Envanteri, sınıflarda araştırmacılar tarafından uygulanmıştır. Verilerin değerlendirilmesi için t testi, Tek yönlü (Oneway) Anova testi ve farklılığa neden olan grubun tespitinde Tukey testi kullanılmıştır. Öğrencilerin %56.6'sı (n=17) 17, % 43,4 (n=49) 18 yaşında, %53,1 (n=60) kız, %46,9(n=53) erkektir.% 86,7 (n=98) orta sosyoekonomik düzeye sahip, % 84,1(n=95) koruyucu aile yaklaşımına sahiptir.

Sonuç olarak araştırma grubunda toplam kaygı ortalaması 39,708 ± 9,967; Kuruntu alt boyutu ortalaması 14,513 ± 4,014; Duyuşsal alt boyutu ortalaması 25,195 ± 6,613; olarak bulunmuştur.

Anahtar kelimeler: *Öğrenci, sınav, lise, kaygı, hemşirelik*

Abstract

The aim of this study is to define the level of delusions and emotional anxiety of the senior high school students as well as the affecting factors. The sampling of this research was constituted by 113 senior students of Göl Anatolian Teacher Training School who consented to take part in the study. Student Personal Information Form and Exam Anxiety Inventory are implemented to gather the data in the class by the researchers. As for the evaluation of the data, t Test and Oneway Anova Test are applied whereas Tukey Test is used to determine the group displaying difference.56.6 % of students are 17 (n=17), 43,4 (n=49) are 18 years old, 53,1 % (n=60) are girls, 46,9 % (n=53) are boys.86,7 % (n=98) are of moderate socio-economic levels,84,1 % (n=95) have foster families.

As a result in the research group, the average level of anxiety has been found in total as 39,708 ± 9,967; average level of delusion subscales as14,513 ± 4,014 and average of emotional subscales is as25,195 ± 6,613.

Key words: *Student, exam, high school, anxiety, nursing.*

1. Giriş

Dünyaya gelindiği andan itibaren bir öğrenme süreci içine girilir ve bu süreç yaşamın sonuna dek devam eder. Öğrenilenler, kişinin birikimini (potansiyelini) oluştururken, öğrenilenlerin belli bir amaca yönelik kullanılması da performansı ortaya koyar. Başka bir deyişle performans, kişinin akıl, duygu ve davranış düzeyinde daha önceden kazanmış olduklarının, belli bir durum ve belli bir zaman içinde, eylemsel olarak ortaya koyduğu şeklidir. İnsanın performansının en iyi olduğu durum, onun potansiyelinin tümünü eyleme dönüştürebildiğinde gerçekleşir. Ancak çeşitli iç ve dış etkenler nedeniyle gerçek potansiyelin performansa dönüşmesi zaman zaman güçleşir (Çakmak 2007).

Öğrenci performansını ve başarısını ölçmenin en yaygın yolu ise sınavlardır. Her ne kadar sınav eğitimin kaçınılmaz bir parçasıysa da bu değerlendirme yöntemi bazen öğrenciler için bir dizi soruna neden olabilmektedir. Türkiye eğitim sisteminde de sınavın önemli bir değerlendirme aracı olduğu düşünüldüğünde birçok öğrencinin sınavlarıyla ilgili bir dizi sorunlar yaşaması kaçınılmazdır. Bu sorunlardan biri de kaygıdır. Kaygı kişinin bir uyaranla karşı karşıya kaldığında yaşadığı duygusal ve zihinsel değişimlerle kendini gösteren bir uyarılmışlık durumudur (Cüceloğlu, 2005). Spielberger (1972) kaygıyı "durumluk kaygı" ve "sürekli kaygı" olmak üzere iki başlıkta ele almıştır. Buna göre durumluluk kaygı; bireyin için de bulunduğu baskılı (stresli) durumdan dolayı, hissettiği öznel korkudur. Sürekli kaygı ise bireyin kaygı yaşantısına olan yatkınlığı, içinde bulunduğu durumları genellikle stresli olarak algılaması ve/veya yorumlamasıdır (Öner ve LeCompte,1998). Kaygı, insanın en temel duygularından birisi olarak hepimizin zaman zaman yaşadığı ve yaşamımızı çeşitli şekillerde etkileyen bir durumdur. Kaygı, en küçük sorunlara karşı gösterilen hafif endişelerden başlayarak, insanın bir konuda düşüncelerini toplamaktan, belleğini kullanmaktan yoksun kılacak duruma kadar yoğunlaşabilir (Başarır 1990).

Kaygı düzeyi normal olan kişiler sınav durumlarını, başarılarının test edileceği bir fırsat olarak değerlendirirken, kaygısı normalin üzerinde olan kişiler bu durumları bir tehdit olarak algılarlar ve sınavla ilgili durumlarda kendileriyle olumsuz bir diyalog içine girerler (Genç,2013). Gerçek dışı ve karamsar bir düşünce tarzını seçerler. Sınavöncesi ve sonrası fizyolojik uyarım dereceleri aynı olduğu halde, normal düzeyde kaygı yaşayan kişiler, bu uyarımı sınavda daha fazla çaba göstermeye yönelik bir ipucu olarak algılarken, kaygısı yüksek olanlar yaşadıkları endişe yüzünden, bunu olumsuz bir durum olarak görmektedirler (Sahin, Günay, Batı,2006). Kaygı genel olarak olumsuz bir durum olarak değerlendirilse de aslında hayatımızı sürdürmemiz için son derece gereklidir. Bir miktar kaygı duymazsak ne ders çalışırız, ne sınava gireriz. Kısaca, kaygının az miktarı yaşamsal öneme sahiptir. Ancak insanın kaygıları sürekli olursa insanı uyumsuzluğa, başarısızlığa sürükler, işlerini yapamaz hale getirir.

Öğrencilerin akademik başarısını düşüren, potansiyellerini tam anlamıyla ortaya koymalarına engelleyen, kiminin eğitimine ara vermesine neden olan, yaşantısal ve mesleki kararlarını olumsuz etkileyen ciddi bir sorun da sınav kaygısıdır. Sınav kaygısı özellikle son çocukluk, ergenlikte görülen sınav öncesinde ve sınav sırasında ortaya çıkan, sınavda özellikle başarısızlıkla ilgili olumsuz duygu, düşünce ve davranışlardan kaynaklanır. Örnek verecek olursak, "*kendimi veremiyorum", "okuduklarımı anlamıyorum", "ya bu sınavdan iyi sonuç alamazsam?",* "*ben zaten yeteneksiz, beceriksiz biriyim"* gibi içsel cümleler örnek olarak verilebilir. Bu durum kişiye yarar yerine zarar

getirir. Kişinin hayatında yaptığı işte verim ve üretkenliğini olumsuz yönde etkileyerek başarısını düşürür (Bilge, Pektaş, 2004;Genç,2013). Lise son sınıf öğrencileri yaş dönemlerinin özelliği gereği hem kendi kimliğini kazanma, kendini ispatlama mücadelesi verirken hem de ilgi ve yeteneklerine uygun bir eğitim almak için geleceğe ilişkin kararlar verme noktasında kaygı duygusuyla karşılaşmaktadır. Ülkemizde her yıl tekrarlanan daha önce Öğrenci Seçme Sınavı olarak adlandırılan ve iki oturuma çıkarılan Yükseköğrenime Geçiş Sınavı ve Lisans Yerleştirme Sınavı, yüz binlerce lise öğrencisi için önemli bir stres kaynağı olma özelliğindedir (Günay ve ark. 2008; Ergene, 2004; Soylu, 2002). Öğrenciler ve öğrencilerin yaşadığı toplumdaki bireyleri ilgilendiren bu sınavda öğrencilerin başarıları pek çok faktöre bağlıdır.

Öğrenciler arasında %30 sınav kaygısı sıklığı olması konunun öneminin vurgulanması açısından değerli bir veridir (Şahin ve ark.2006). Lise son sınıf öğrencilerinde kaygıyı etkileyen faktörlerin incelenmesi önem kazanmaktadır. Bu çalışma da öğrencilerin bir takım özelliklerinin (demografik, sosyal, ailesel ve eğitimle ilgili çeşitli faktörlerin) kaygı üzerinde bir etki yaratıp yaratmadığı merak edilmektedir. Bu nedenle bu çalışma sınava hazırlanan lise son sınıf öğrencilerinin sınav kaygılarını değerlendirmek, kaygı düzeylerini ölçmek, kaygı düzeyleri arasındaki farklılıkları belirlemek, kaygıyı etkileyen bir çok faktörler açısından incelemeyi amaçlayan bir çalışmadır.

2. Yöntem

Araştırma Kastamonu ilindeki Kastamonu Göl Anadolu Öğretmen Lisesinde öğrenim gören 113 son sınıf öğrencisine uygulanmıştır. Verilerin toplanması için Kastamonu Valiliği Milli Eğitim Müdürlüğü'nden yazılı izin alınmıştır. 28-29 Aralık 2012 tarihinde Kastamonu Merkezde bulunan okul başarısı sıralamasında fen lisesinden sonra gelmekte olan Göl Anadolu Öğretmen Lisesi son sınıfta okuyan tüm öğrencilere; literatür taranarak oluşturulmuş Kişisel Bilgi Formu ile Sınav Kaygı Envanteri sınıflarda araştırmacı tarafından uygulanmıştır. Dağıtılan anket formlar öğrenciler tarafından doldurulmuştur. Sınav Kaygı Envanteri Spielberger (1972) tarafından geliştirilmiştir. Envanter sınav ve sınanmayla ilgili olumsuz duygu ve düşünceleri ölçmekte olup ilkokul 4. sınıftan başlayarak tüm öğrenci ve diğer bireylere uygulanabilir. Ölçek kuruntu (worry) ve duyuşsallık (emotionality) olmak üzere iki alt testten oluşmaktadır. Kuruntu (worry) alt testi sınav kaygısının bilişsel yönünü ölçmektedir. Duyuşsallık alt testi ise sınav kaygısının, hızlı kap atışları, sinirlilik, gerginlik, terleme, sararma ve mide bulantıları gibi duyusal fizyolojik yönünü ölçmeyi amaçlamaktadır. Sınav kaygı envanteri 8'i kuruntu alt testi, 12'si ise duyuşsallık alt testi olmak üzere toplam 20 maddeden oluşan likert tipi bir ölçektir. 1. madde hariç diğer maddeler için ; (1) Hiçbir zaman, (2) Bazen, (3) Sık sık ve (4) Her zaman olmak üzere, 4 yanıt seçeneği bulunmaktadır. 1. madde tam tersi şeklinde sıralanır. Sınav kaygısı ölçeğinden alınabilecek puanlar 20 ile 80 arasında değişmektedir. Kuruntu alt testinin 12 madde olması nedeniyle de bu alt testten elde edilebilecek puan 12 ile 48 arasında duyuşsallık alt testinden elde edilebilecek puanlar **ise** 8 ile 32 arasında değişmektedir. Üç türlü puan çıkarılır. Bu puanların yüksekliği, kuruntunun, duyuşsallığın ve sınav kaygının yüksekliğini gösterir.

Çalışmada verileri değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotları (Frekans, Yüzde, Ortalama, Standart sapma) kullanılmıştır. Niceliksel verilerin karşılaştırılmasında

t testi, Anova testi ve Tukey testi kullanılmıştır. Sonuçlar % 95 güven aralığında, $p<0,05$ anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir.

3. Bulgular

Bu bölümde, ölçekler yoluyla toplanan verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgular yer almaktadır. Elde edilen bulgulara dayalı olarak açıklama ve yorumlar yapılmıştır.

Tablo 1.Araştırma Grubundaki Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özellikleri (n= 113)

Tanımlayıcı Özellikler		N	%
Yaş	17	64	56,6
	18	49	43,4
Cinsiyet	Kız	60	53,1
	Erkek	53	46,9
Yaşanılan Aile Tipi	Çekirdek Aile	96	85,7
	Geniş Aile	16	14,3
Annenin Öğrenim Durumu	Okuryazar Değil	1	0,9
	İlköğretim Mezunu	66	58,4
	Lise Mezunu	27	23,9
	Üniversite Mezunu	15	13,3
	Yüksek Lisans Mezunu	4	3,5
Babanın Öğrenim Durumu	İlköğretim Mezunu	34	30,1
	Lise Mezunu	39	34,5
	Üniversite Mezunu	34	30,1
	Yüksek Lisans Mezunu	6	5,3
Ailenin Sosyo-Ekonomik Düzeyi	Düşük	2	1,8
	Orta	98	86,7
	Yüksek	13	11,5
Ailenin Çocuğa Karşı Tutumu	İlgisiz	5	4,4
	Otoriter	13	11,5
	Koruyucu	95	84,1
Kardeş Sayısı	Tek kardeş	9	8,0
	1-3	99	87,6
	3'ten Fazla	5	4,4
Ailenin Aylık Geliri	Düşük	2	1,8
	Orta	72	63,7
	Yüksek	39	34,5
Kiminle Yaşadığı	Anne-Baba Yanında	58	51,3
	Yurtta Arkadaşlarla	54	47,8
	Yakın Akrabalarda	1	0,9
Okul Başarı Durumu	Düşük	6	5,3
	Orta	36	31,9
	İyi	63	55,8
	Çok İyi	8	7,1

Araştırmaya katılan öğrencilerin %56.6'sı (n=17) 17, %43,4 (n=49) 18 yaşındadır. %53,1 (n=60) kız, %46,9 (n=53) erkektir. Öğrencilerin % 85,7 (n=96)'si çekirdek aile, %14,3 (n=16) geniş aile ile yaşamaktadır. Anne öğrenim durumu dağılımı; % 0,9 (n=1) okuryazar değil, %58,4 (n=66) ilköğretim mezunu, %23,9'u (n=27) lise mezunu, % 13,3'ü (n=15) üniversite mezunu, % 3,5'i (n=4) yüksek lisans mezunudur. Baba öğrenim durumu dağılımı; % 30,1'i (n=34) ilköğretim mezunu, %34,5'i (n=39) lise mezunu, %30,1 (n=34) üniversite mezunu, %5,3 (n=6) yüksek lisans mezunudur. Ailelerin %1,8 (n=2) düşük, %86,7 (n=98) orta, %11,5 (n=13) yüksek sosyo-ekonomik düzeye sahiptir. %4,4 (n=5) ilgisiz, %11,5 (n=13) otoriter, % 84,1 (n=95) koruyucu aile yaklaşımı göstermektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin % 8,0 (n=9) kardeşi yok, % 87,6 (n=99) 1-3 arası, % 4,4 (n=5) 3'ten fazla kardeşi vardır. % 1,8 (n=2) düşük, % 63,7 (n=72) orta, % 34,5 (n=39) yüksek aile gelirine sahiptir. % 51,3 (n=58) anne-baba yanında, % 47,8 (n=54) yurtta arkadaşlarla, % 0,9 (n=1) yakın akrabaları ile yaşamaktadır. %61,9 (n=70) sayısal, %13,3 (n=15) sözel, % 17,7 (n=20) eşit ağırlık, % 7,1(n=8) yabancı dil bölümünde okumaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin okul başarısı düzeyleri %5,3 (n=6) düşük, %31,9(n=36) orta, % 55,8 (n=63) iyi, %7,1 (n=8) çok iyi olarak ifade etmiştir. %1,8 (n=2) okul arkadaşlarıyla ilişkisi kötü, %37,2'si (n=42) okul arkadaşlarıyla ilişkisi orta, % 61,1(n=69) okul arkadaşlarıyla ilişkisi çok iyi olduğunu, okula hazırlanma yöntemleri olarak %92,9 (n=105) okul+dersane ile, 1'i %0,9 (n=1) sadece okulla, %2,7(n=3) kendi çalışarak, % 3,5 (n=4) çalışmayarak okula hazırlandığını ifade etmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin sınava dair endişeye sebep olan durumların dağılımı; %12,4'ü (n=14) sınavda soruları yetiştirememek, sürenin yetersiz gelmesi, %11,5(n=13) heyecan ve panik yapmak, %15,0 (n=17) hiç bir yeri kazanamamak, %48,7(n=55) diğer, % 12,4(n=14) 'ünün ise hiçbir endişesi yoktur. Araştırmaya katılan öğrencilerin ilerde tercih edeceği meslek dağılımı; % 22,1 (n=25) mühendislik, %20,4(n=23) doktorluk, %11,5(n=13) öğretmenlik,% 34,5(n=39) diğer, %11,5(n=13) kararsız olduğunu söylemiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin hayata dair endişe yaratan durumların dağılımına bakıldığında; % 15,9(n=18) gelecek kaygısı, % 13,3(n=15)sınav korkumun olması, %10,6(n=12) sevdiğim insanları kaybetme düşüncesi, %40,7 (n=46)'si diğer, % 19,5 (n=22) 'i yok cevabını vermiştir.

Tablo 2. Sınav Kaygısı Envanteri Tanımsal Bulgular

	N	Ort.	S.s	Min.	Max.
Toplam kaygı	113	39,708	9,967	20	75
Kuruntu	113	14,513	4,014	8	28
Duyuşsal	113	25,195	6,613	12	47

Araştırmaya katılan öğrencilerin Toplam kaygı ortalaması 39,708 ± 9,967; Kuruntu alt boyutu ortalaması 14,513 ± 4,014; Duyuşsal alt boyutu ortalaması 25,195 ± 6,613; olarak bulunmuştur.

Tablo 3 Araştırma Grubundaki Öğrencilerin Bazı Değişkenlere Göre Kaygı Puanları

Cinsiyet	Grup	N	Ort	Ss	F	P
Toplam kaygı	Kız	60	42,467	10,145	3,263	0,001
	Erkek	53	36,585	8,857		
Kuruntu	Kız	60	15,200	4,202	1,960	0,053
	Erkek	53	13,736	3,675		
Duyuşsal	Kız	60	27,267	6,625	3,744	0,000
	Erkek	53	22,849	5,816		
Kiminle Yaşadığı	**Grup**	**N**	**Ort**	**Ss**	F	P
Toplam kaygı	Anne-Baba Yanında	58	39,414	10,110	-	0,026
	Yurtta Arkadaşlarla	54	40,389	9,596	0,523	
Kuruntu	Anne-Baba Yanında	58	14,362	4,191	-0,575	0,047
	Yurtta Arkadaşlarla	54	14,796	3,774		
Duyuşsal	Anne-Baba Yanında	58	25,052	6,573	-0,437	0,036
	Yurtta Arkadaşlarla	54	25,593	6,517		

Araştırmaya katılanların Toplam kaygı puanları ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre fark anlamlı bulunmuştur (t=3,26; p=0,001<0,05). Kız öğrencilerin Toplam kaygı puanları (x=42,467), erkek öğrencilerin Toplam kaygı puanlarından (x=36,585) yüksek bulunmuştur. Kuruntu puan ortalamaları cinsiyet değişkenine farklılık yok iken kız öğrencilerin Duyuşsal puanları (x=27,267), erkek öğrencilerin Duyuşsal puanlarından (x=22,849) yüksek bulunmuştur. Araştırmaya katılan öğrencilerin Toplam kaygı puanları ortalamalarının Anne öğrenim durumu ve babanın öğrenim durumu kaygı puanları ve alt ölçekleri açısından istatistiksel bir fark bulunmamıştır (p>0,05). Araştırmaya katılan öğrencilerin Toplam kaygı puanları ortalamalarının aile sosyo-ekonomik düzey değişkenine göre ilişki anlamlı bulunmamıştır (F=2,320;p=0,103>0,05)(Tablo 3).Ancak aileleri orta sosyo-ekonomik düzeye sahip olan öğrencilerin kaygı düzeyleri, aileleri yüksek sosyo-ekonomik düzeye sahip öğrencilerden daha fazladır. Araştırmaya katılanların Toplam kaygı puanları ortalamalarının kiminle yaşadığı değişkenine göre incelediğimizde anlamlı farklılık bulunmuştur(t=-0,523;p=0,026<0,05). Kuruntu puanları (t=-0,575;p=0,047<0,05) iken Duyuşsal puanları ortalamaları (t=-0,437;p=0,036<0,05) olarak bulunmuştur.

Tablo 4: Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Okul ve Öğrenimle İlgili Özelliklerine Göre Kaygı Puanları

Okul başarısı	Grup	N	Ort	Ss	F	P
Toplam Kaygı	Düşük	6	35,500	15,281	0,903	0,442
	Orta	36	40,778	11,430		
	İyi	63	39,984	8,667		
	Çok İyi	8	35,875	8,097		

Okul başarısı	**Grup**	**N**	**Ort**	**Ss**	F	P
Kuruntu	Düşük	6	12,833	4,021	1,399	0,247
	Orta	36	14,667	4,548		
	İyi	63	14,873	3,816		
	Çok İyi	8	12,250	2,053		
Duyuşsal	Düşük	6	22,667	11,587	0,670	0,572
	Orta	36	26,111	7,479		
	İyi	63	25,111	5,510		
	Çok İyi	8	23,625	6,523		
Sınava hazırlanma şekli	**Grup**	**N**	**Ort**	**Ss**	F	P
Toplam kaygı	Okul+Dersane ile	105	40,238	9,866	2,079	**0,040**
	Diğer	8	32,750	9,146		
Kuruntu	Okul+Dersane İle	105	14,657	3,988	1,386	0,168
	Diğer	8	12,625	4,138		
Duyuşsal	Okul+Dersane İle	105	25,581	6,537	2,292	**0,024**
	Diğer	8	20,125	5,768		

Araştırmaya katılan öğrencilerin Toplam kaygı puanları ortalamaları okul başarı durumu değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmazken (F=0,903;p=0,442>0,05), sınava hazırlanma şekli değişkenine göre grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur (t=2,08;p=0,040<0,05). Sınava okul+dersane ile hazırlanan öğrencilerin Toplam kaygı puanları (X=40,238), sınava diğer şekillerde hazırlanan öğrencilerin Toplam kaygı puanlarından (X=32,750) yüksek bulunmuştur. Araştırmaya katılanların Kuruntu puanları ortalamalarının sınava hazırlanma şekli değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmaz iken Duyuşsal puanları ortalamalarının sınava hazırlanma şekli değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Sınava okul+dersane ile hazırlanan öğrencilerin tüm boyutlarda kaygı puanları, sınava diğer (sadece okul, kendim çalışıyorum) şekillerde hazırlanan öğrencilerin kaygı puanlarından yüksek bulunmuştur(Tablo 4).

Tablo 5.Sınav Kaygısı Envanteri Puanlarının Sınava Dair Endişeye Sebep Olan Durumlara Göre Dağılımı

	Grup	**N**	**Ort**	**Ss**	**F**	**P**
Toplam kaygı	Sınavda Soruları Yetiştirememek, Sürenin Yetersiz Gelmesi	14	39,214	6,351	5,158	**0,001**
	Heyecan Ve Panik Yapmak	13	39,538	7,276		
	Hiç Bir Yeri Kazanamamak	17	44,294	12,323		
	Diğer	55	40,945	9,740		
	Yok	14	29,929	6,956		
Kuruntu	Sınavda Soruları Yetiştirememek, Sürenin Yetersiz Gelmesi	14	13,571	2,472	3,489	**0,010**
	Heyecan Ve Panik Yapmak	13	14,231	4,186		
	Hiç Bir Yeri Kazanamamak	17	15,647	4,197		
	Diğer	55	15,273	4,210		
	Yok	14	11,357	2,307		

	Grup	N	Ort	Ss	F	P
Duyuşsal	Sınavda Soruları Yetiştirememek, Sürenin Yetersiz Gelmesi	14	25,643	4,343	5,528	**0,000**
	Heyecan Ve Panik Yapmak	13	25,308	3,860		
	Hiç Bir Yeri Kazanamamak	17	28,647	8,824		
	Diğer	55	25,673	6,180		
	Yok	14	18,571	5,064		

Araştırmaya katılan öğrencilerin Toplam kaygı puanları ortalamalarının sınava dair endişeye sebep olan durumlar değişkenine göre fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur($F=5,158$; $p=0,001<0,05$).

4. Tartışma

Günay ve arkadaşlarının çalışmalarında ise 42.7±12.0 ve 43.9±9.0 olarak bulunmuş olup, Türkiye'de lise öğrencileri üzerinde yapılan çeşitli araştırmalarda belirlenen durumluk ve sürekli anksiyete puanları ile benzerlik göstermektedir(Ceylan,2003;Bilge ve Pektaş.,2004.) (tablo 2).

Kız öğrencilerin Toplam kaygı puanları (x=42,467), erkek öğrencilerin Toplam kaygı puanlarından (x=36,585) yüksek bulunmuştur. Kuruntu puan ortalamaları cinsiyet değişkenine farklılık yok iken kız öğrencilerin Duyuşsal puanları (x=27,267), erkek öğrencilerin Duyuşsal puanlarından (x=22,849) yüksek bulunmuştur. Kız öğrencilerinin kuruntu ve duyuşsal puan ortalamaları erkeklere göre yüksek istatistiksel olarak da anlamlı bulunmuştur. Yıldız(2007) lise öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha kaygılı oldukları bulunmuştur. Kısa (1996) çalışmasında lise son sınıf öğrencisi kızların kaygı düzeylerinin erkek öğrencilerin kaygı düzeylerinden daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Gençdoğan (2006), araştırmasında kız öğrencilerin sınav kaygısı ölçeği tüm test puanlarının yani toplam kaygı puanının erkeklerinkinden daha fazla olduğunu bulmuştur. Bu araştırmalar bizim çalışmamızı destekler niteliktedir. Kuruntu bireyin genelde kendisi hakkındaki olumsuz düşüncelerini ve iç konuşmalarını içerir (ya başaramazsam, ya yapamazsam gibi). Bu iç konuşmalar öğrencinin dikkatinin dağılmasına, okuduklarını anlamamasına neden olmaktadır. Çakmak (2008)'ın yapmış olduğu araştırma sonucuna göre genelde kızların kaygı ortalamalarının erkeklere oranla daha yüksek olduğu bulunmuş; ancak kız ve erkek öğrencilerin durumluk- sürekli kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Günay ve arkadaşlarının kız öğrencilerin hem durumluluk hem de sürekli anksiyete puanları erkek öğrencilerden önemli ölçüde yüksek bulunmuştur. Kızlarda anksiyete düzeylerinin genel olarak erkeklerden daha yüksek olduğu bilinmekte ve bu durum kızların daha duygusal bir yapıya sahip olmalarına bağlanmaktadır. Öğrenciler üzerinde yapılan birçok araştırmada kız öğrencilerde anksiyete ve depresyon düzeyleri erkeklerden daha yüksek bulunmuştur(Bilge ve Bektaş.;2004;Kısa 1996;Genç, 2013;Özbaş ve ark., 2012). Kızların daha duygusal bir yapıya sahip olmalarının yanı sıra, aile içerisinde ve toplumda kız öğrenciler üzerinde daha fazla baskı olmasının kız öğrencilerin anksiyete düzeylerinin daha yüksek olmasına neden olabileceği düşünülmüştür. Başka bir ifadeyle araştırmamızda kızların sınava dair bedensel belirtileri (hızlı kalp atışı, terleme, üşüme, kızarma,

sararma, mide bulantısı, sinirlilik ve gerginlik vb.) daha çok yaşadığı görülmektedir. Alyaprak (2006), kızların sınav kaygısı düzeyinin erkeklere göre yüksek olmasının nedenlerinden biri olarak kültürümüzde kaygı, korku gibi duygusal özelliklerin kadınlara atfedilmesini göstermiştir. Ayrıca Alyaprak, toplumumuzda pek çok kadının toplumsal kimliğine mesleği ve ekonomik bağımsızlığı sonucu ulaştığını ve sınavların meslek sahibi olma konusunda bir adım olduğunu belirtmiştir. Bu durumun kızların daha fazla sınav kaygısı yaşamasında etkili olabileceğini ifade etmiştir. Özbaş ve arkadaşları kız çocuklarında kaygı puanının yüksek olmasını kız öğrencilerinin kaygılarını daha rahat ifade ediyor olmalarına bağlanmıştır. Bu araştırmalar çalışmamızı destekler niteliktedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin Toplam kaygı puanları ortalamalarının Anne öğrenim durumu ve babanın öğrenim durumu kaygı puanları ve alt ölçekleri açısından istatistiksel bir fark bulunmamıştır (p>0,05). Eğitim düzeyi yüksek anne babaların çocuklarına karşı istendik tutum ve davranışlar içerisinde olacağı, onları motive etme, çevrelerindeki imkânları görme ve bunlardan yararlanmalarında model olma psikososyal açıdan gelişmelerine olumlu yünde katkıda bulunacakları düşünülmüştür. Çakmak (2008) **'**ın çalışmasında anne ve babanın eğitim durumu ile duyuşsal, bilişsel ve genel sınav kaygıları arasında anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır. Kısa(1996)'nın araştırmasında öğrencilerin toplam sınav kaygı düzeylerinin anne-baba öğrenim durumundan etkilenmediğini bulmuştur. Araştırma sonucumuzla uyumludur (Tablo 3). Kayapınar (2006), araştırmasında sınav kaygı puanlarına göre anne-baba öğrenim durumu arasında fark bulmuştur. Araştırmada babası ortaokul mezunu olan öğrencilerin sınav kaygısı düzeyi, babası lise ve üniversite mezunu olan öğrenci gruplarına göre anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Araştırmada annesi ilkokul ve ortaokul mezunu olan öğrencilerin sınav kaygısı düzeyleri diğer gruplara göre yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin Toplam kaygı puanları ortalamalarının aile sosyo-ekonomik düzey değişkenine göre ilişki anlamlı bulunmamıştır (F=2,320;p=0,103>0,05) (Tablo 3).Ancak aileleri orta sosyo-ekonomik düzeye sahip olan öğrencilerin kaygı düzeyleri, aileleri yüksek sosyo-ekonomik düzeye sahip öğrencilerden daha fazladır. Ailelerinin ekonomik durumu orta olan öğrencilerin kaygı düzeylerinin yüksek olması, öğrencilerin ihtiyaçlarının yeterince karşılanmamış olması nedeniyle doyumsuzluk, eksiklik ve güvensizlik duyguları içinde olması ile açıklanabilir. Ekonomik durumu yüksek olan ailelerin çocukları, sosyo ekonomik düzeyi düşük olan ailelerin çocuklarına oranla kaygı düzeyi daha düşük beklenirken araştırmamızda, yüksek sosyo-ekonomik düzeyin düşük sosyo-ekonomik düzeye sahip ailelerin çocuklarından daha fazla kaygıya kapıldığı görülmüştür. Bununda yüksek ekonomik düzeydeki aile çocuklarının kendilerine harcanan masrafları boşa çıkarmamak, ailelerinin emeğinin karşılığını vermek istedikleri düşüncesinde olduğu kanısına varılmıştır. Kısa (1996)'nın araştırmasında öğrencilerin ailelerinin ekonomik düzeyleri ile sınav kaygısı düzeyleri arasında ilişki anlamsız bulmuştur. Yıldız(2007)'ın çalışmasında da algılanan sosyo-ekonomik düzey yükseldikçe öğrencilerin sınava ilişkin değerlendirmelerinde olumsuz yönde farklılaşma olduğu saptanmıştır. Araştırmamız sonucuyla benzerlik göstermektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin Toplam kaygı puanları ortalamalarının Ailenin çocuğa karşı tutum değişkenine grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır(F=2,361;p=0,099>0,05). Literatür taramamız bu araştırmanın

sonucu ile benzerlik göstermemektedir. Ök (1990) olumsuz tutum ve davranışlarda bulunan ailelerin, 13–16 yaş çocuklarının kaygı düzeylerinin yüksek olduğunu belirlemişlerdir. Kuzgun(1972), demokratik, otoriter ve ilgisiz ana-baba tutumlarının, bireyin kendini gerçekleştirme düzeyine etkisini araştırdığı çalışmasını üniversite öğrencileri arasında yapmıştır. Araştırma sonucunda demokratik anne-baba tutumlarının, bireyin kendini gerçekleştirmesi için en uygun ortamı yarattığını ve otoriter anne-baba tutumunun bireyin kendini gerçekleştirme düzeyini olumsuz yönde etkilediğini bulmuştur. Otoriter ailelerin kaygıya neden olduğu bu araştırmada puan ortalaması diğer tutumlara göre daha yüksektir. Bozkurt (2004) üniversite öğrencileri üzerinde çeşitli değişkenler açısından depresyon ve kaygı düzeylerini incelediği araştırmasında anne-baba tutumu değişkeninin kaygı düzeyleri üzerinde etkili olduğunu söylemiştir. Gökçedağ (2001) araştırmasında, sosyo-ekonomik düzeyi düşük olan semt okullarında otoriter tutum hakimken; sürekli kaygı düzeyi yüksek ve akademik başarıları düşük olduğunu; sosyo-ekonomik düzeyi yükseldikçe ana-baba tutumlarında demokratik tutumların arttığını, sürekli kaygı düzeylerinin azaldığını ve akademik başarı düzeylerinin arttığını bulmuştur. Kısa (1996)'nın duyuşsallık alt boyutu ile ana-baba tutumları arasında anlamlı düzeyde bir ilişki tespit edemediği araştırma sonuçlarımızla benzerlik göstermektedir. Alyaprak tarafından yapılan çalışmada da (2006) öğrenci tarafından sınava verilen önem aile tarafından verilen önemle ilişkili bulunmuş ve sınava verilen önem arttıkça sınav kaygısının da arttığı tespit edilmiştir. Aile tutumlarının okul başarısını etkilediği ve beraberinde kaygı düzeyini etkilediğini söyleyebiliriz.

Araştırmaya katılanların Toplam kaygı puanları ortalamalarının kiminle yaşadığı değişkenine göre incelediğimizde anlamlı farklılık bulunmuştur($t=-0,523;p=0,026<0,05$). Kuruntu puanları ($t=-0,575;p=0,047<0,05$) iken Duyuşsal puanları ortalamaları ($t=-0,437;p=0,036<0,05$) olarak bulunmuştur. Araştırmada yurtta arkadaşlarıyla yaşayan öğrencilerin kaygı düzeylerinin evde anne baba yanında yaşayan öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmüştür (Tablo 3). Evde yaşayan öğrenciler kendilerini rahat ve özgür hissetmektedir. Bu da kendilerini daha kolay ifade etmelerine neden olurken kendilerini rahat hissedenlerin kaygı düzeyleri düşük olabilmektedir. Evde ailesi ile yaşayan öğrenciler, ders çalışma, kitap okuma, dinlenme, yemek ve sağlık açısından yurtta yaşayan öğrencilere oranla daha düzenli ve rahat olmaktadır. Görüldüğü gibi kiminle nerde kalındığının kaygı düzeyine etkisi olduğu söylenebilir. Günay(2008) ailesi ve arkadaşları ile ilişkileri iyi olmayan öğrencilerin durumluk ve sürekli anksiyete puanları ailesi ve arkadaşları ile ilişkileri daha iyi olan öğrencilerden yüksektir. Sosyal ilişkilerdeki olumsuzluklarla anksiyete düzeyleri arasında paralellik olması beklenen bir durumdur. Ancak, bu ilişkide hangi faktörün bağımsız, hangisinin bağımlı değişken olduğunu belirlemek güçtür. Aile bireyleri ve arkadaşları ile iyi ilişkileri olan öğrenciler, aile bireylerinden ve arkadaşlarından sosyal ve psikolojik destek alarak, karşılaşabilecekleri kimi sorunları daha kolay çözebilirler. Bu psikososyal destekten yoksun olan öğrencilerin karşılaştıkları günlük sorunlar, anksiyete düzeylerinin artmasına yol açabilir. Bu nedenle, öğrencilerin aile bireyleri ve arkadaşları ile ilişkileri anksiyete düzeyini etkileyebilir. Öte yandan, anksiyete düzeyinin yüksek olması, kişilerin aile bireyleri ve arkadaşları ile iyi ilişkiler kurmasını engelleyebilir. Böylece, yüksek anksiyete düzeyi ve olumsuz sosyal ilişkiler arasında bir kısır döngü oluşabilir. Yılmaz(2010)'ın yurtta kalan üniversite öğrencilerinde anksiyetelerinin daha yüksek olduğunu bulmuştur. Yapılan çalışma ve literatür bilgileri bizim çalışmamızı destekler niteliktedir.

Bugüne kadar yapılan birçok araştırmada, sınav kaygısının bireyin sınav performansı ile ilişkili olduğu ve başarıyı olumsuz etkilediği görülmüştür(Dawson,2010;Balt aş,2007).Başarır(1990)ortaokul son sınıf öğrencilerinde sınav kaygısı, durumluk kaygı, akademik başarı ve sınav başarısı arasındaki ilişkileri incelemiş, sınav başarısının akademik başarı ile sınav kaygısı düzeyinin de durumluk kaygı düzeyi ile olumlu yönde ilişkili olduğunu, buna karşılık sınav başarısı ile durumluk kaygı ve sınav kaygısı arasında, ayrıca akademik başarı ile durumluk kaygı ve sınav kaygısı arasında olumsuz yönde ilişki bulmuştur. Bu araştırmanın sonucunu desteklemektedir. Öner (1990) de araştırmasının sonucunda sınav kaygısı duyuşsallık alt boyutu ile okul başarısı arasında anlamsız ilişki tespit etmiştir. Yıldız(2007) lise öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmanın sonucuna göre öğrencilerin başarı puanı ile kaygı puanları arasında fark bulunmamıştır. İlden, Güney ve Şener (2002)'in araştırmalarının sonucunda Duyuşsallık alt boyutu ile akademik başarı arasında ilişki tespit edemedikleri araştırma sonuçlarıyla benzemektedir.

Sınava okul+dersane ile hazırlanan öğrencilerin Toplam kaygı puanları (X=40,238), sınava diğer şekillerde hazırlanan öğrencilerin Toplam kaygı puanlarından (X=32,750) yüksek bulunmuştur. Araştırmaya katılanların Kuruntu puanları ortalamalarının sınava hazırlanma şekli değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmaz iken Duyuşsal puanları ortalamalarının sınava hazırlanma şekli değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Sınava okul+dersane ile hazırlanan öğrencilerin tüm boyutlarda kaygı puanları, sınava diğer (sadece okul, kendim çalışıyorum) şekillerde hazırlanan öğrencilerin kaygı puanlarından yüksek bulunmuştur(Tablo 4). Bunun nedeni ise ailelerinin dershaneye göndermek için verdiği emekleri boşa çıkarmama düşüncesinin olduğu ya da dershaneye gidip kazanamamış olmanın endişesinden ve bu konuda aile ve çevresi tarafından başarısız olarak değerlendirilme korkusu olabilir. Altınkurt (2008) göre; öğrencilerin çevresinde yer alan çeşitli arkadaş grupları, öğrenci davranışı üzerinde etkilidir. Ayrıca okul başarısı üzerine de etkisi bulunmaktadır. Öğrencilerin başarı durumlarını, grup dinamiğinin etkisi ile bir grup içerisine girebilmek ya da grup içerisinde kalabilmek için değiştirdiklerini söyleyebiliriz. Yani, başarısız olan öğrencilerle arkadaşlık kuran öğrencilerin, ders başarılarının düştüğünü; başarılı olan öğrencilerle arkadaşlık kuran öğrencilerin ise, aynı oranda ders başarılarını arttığını söyleyebiliriz. Öğrencilerin aynı şekilde dersane de olmaları da başarılarını arttırabilir. Başarı ise öğrencinin kaygı düzeyini azaltmaktadır.

Sınava dair endişesi hiç bir yeri kazanamamak olan öğrencilerin Toplam kaygı puanları, sınava dair endişesi olmayan öğrencilerin Toplam kaygı puanlarından yüksek bulunmuştur. Sınava dair endişesi diğer olan öğrencilerin Toplam kaygı puanları, sınava dair endişesi olmayan öğrencilerin Toplam kaygı puanlarından yüksek bulunmuştur. Kuruntu puanları ve Duyuşsal puan ortalamaları da benzer şekilde yüksek bulunmuştur. Günay(2008)'de lise öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmanın sonucuna göre; sınava dair endişe yaratan durumlara baktığında hiçbir yeri kazanamayan öğrencilerin durumluluk ve sürekli anksiyete puanları yüksek bulunmuştur. Sınav sırasında başarısız olacağı korkusu, yeterince çalışmadığı suçluluğu, süreyi etkin kullanamayacağı ve hiç bir şey anımsamayacağı düşüncesi, sık sık alacağın ota odaklanma, diğer öğrencilere göre kendini değersiz ve başarısız hissetme, aileyi hayal kırıklığına uğratma ve hatta ölme isteğigibi olumsuz duyguların yanında bulantı, aşırı hareketlik, tansiyon yüksekliği gibi fizyolojik bulgular da görülmektedir. Bu tür duyguları olan öğrenciler sınavı "ölüm

kalım savaşı" olarak algılamaktadırlar(Şahin ve ark.2006). Özhan(1984)'nın 359 lise öğrencisi üzerinde yaptığı araştırmanın sonucuna göre; öğrencilerin % 20'sini sürekli kaygılandıran konuların arasında üniversite sınavlarını kazanamama, meslek seçme ve başarısızlık kaygılarının olduğu belirlenmiştir(Çakmak, 2007). Bu araştırmanın sonucu, çalışmamızı destekler niteliktedir.

5. Sonuç ve Öneriler

Sonuç olarak, lise son sınıfta okuyan öğrencilerin Kaygı puanları orta düzeydedir. Kız öğrencilerin kaygı düzeyleri erkek öğrencilere göre daha yüksek, özellikle kız öğrencilerin duyuşsal puanları erkek öğrencilerin duyuşsal puanlarına göre yüksektir. Yurtta arkadaşlarıyla yaşayan öğrencilerin tüm boyutlarda kaygı düzeyleri evde anne baba yanında yaşayan öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. öğrencilerin sınava hazırlanma şekline göre Kuruntu boyutu ile anlamlı bir fark bulundurmamasına rağmen, Duyuşsal puanları ortalamalarının sınava hazırlanma şekline göre farklılık anlamlı bulunmuş, Sınava okul+dersane ile hazırlanan öğrencilerin tüm boyutları, sınava diğer (sadece okul, kendim çalışıyorum) şekillerde hazırlanan öğrencilerin puanlarından yüksek bulunmuştur.

Bulgular değerlendirildiğinde; Koruyucu ruh sağlığı hizmetleri açısından önemli bir risk grubunu oluşturan ergenlik döneminin, sağlıklı ve başarılı bir şekilde atlatılarak yetişkin birer birey olmanın sağlanmasında birey, aile ve topluma önemli görevler düşmektedir. Psikiyatri hemşireliği de gençler için koruyucu ruh sağlığı hizmetlerinin ve eğitimlerinin gerçekleştirilmesinden sorumlu meslek gruplarından biridir. Ülkemizde okul ruh sağlığı hizmetlerinin yaygınlaştırılması ve bu hizmetlerde psikiyatri hemşirelerinin etkin rol alması gerektiği düşünülmektedir. Ayrıca önemi ve araştırma kapsamı her geçen gün artan "*sınav kaygısı*" konusunda yapılan bu araştırma sonuçları okullarda yürütülen rehberlik hizmetlerinde okul psikolojik danışmanlarınca kullanılabilir.

6. Kaynaklar

Alyaprak, İ. (2006).Üniversite sınavına hazırlanan öğrencilerde sınav kaygısını etkileyen faktörlerin incelenmesi. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İzmir.

Altınkurt, Y. (2008).Öğrenci devamsızlıklarının nedenleri ve devamsızlığın akademik başarıya olan etkisi. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 20:129-142.

Başarır, D.(1990). Ortaokul son sınıf öğrencilerinde sınav kaygısı, durumlukkaygısı, akademik başarı ve sınav başarısı arasındaki ilişkiler.Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Baltaş, A.(2007). Stres altında ezilmeden öğrenmede vesınavlarda üstün başarı. Remzi Kitabevi, 17. Basım. İstanbul.

Bilge, A., Pektaş, İ.(2004). Öğrencilerin sosyo-kültürel özellikleri, durumluk/sürekli anksiyete düzeyleri ve başa çıkma becerilerinin incelenmesi. Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi.20 (1): 47–55.

Bozkurt, N.(1998). Lise öğrencilerinin okul başarısızlıklarının altında yatan, depresyonla ilişkili otomatik düşünme kalıpları. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, İzmir.

Çakmak,H.G.(2007). Sınav kaygısı ümraniyeilçesifarklı tür liselerde okuyan lise son sınıfı öğrencileri üzerinde bir araştırma, eğitim yönetimi ve denetimi Yüksek Lisans Programı, İstanbul.

Ceylan, A.,Özen, Ş., Palancı, Y., Saka, G., Aydın, Y.E., Kıvrak, Y., Tangolar, Ö.(2003). Lise son sınıflarda anksiyete-depresyon düzeyleri ve zararlı alışkanlıklar: Mardin çalışması. Anadolu Psikiyatri Dergisi, 4(3): 144–150

Cüceloğlu, D.(2005).İnsan Ve Davranışı(Psikolojinin Temel Kavramları). İstanbul, Remzi Kitabevi.

Dawson R.H.(2001).Effects of Test AnxietyandEvaluateThreat on StudentsAchievementandMotivation, Journal of EducationalResearch, 94(5), 284-290.

Ergene T, Yıldırım İ. (2004).Üniversite adaylarınındepresyon düzeyleri. Psikiyatri Psikoloji vePsikofarmakoloji Dergisi, 12 (2): 91–100.

Genç, M.(2013).İlköğretim öğrencilerinin sınıf ve cinsiyete göre sınav kaygı düzeylerinin belirlenmesi,Sosyal Bilimler Dergisi, 1:11.

Gençdoğan, B. (2006). Lise öğrencilerinin sınav kaygısı ile boyuneğicilik düzeyleri ve sosyal destek algısı arasındaki ilişkiler, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7(1); 153-164.

Günay, O.,Öncel, ÜN., Erdağan, Ü., ve arkadaşları.(2008). Lise Son Sınıf Öğrencilerinde Durumluluk ve Sürekli Anksiyete Düzeyini Etkileyen Faktörler, Sağlık Bilimleri Dergisi, 17(2)77-85.

Gökçedağ, S. (2001).Lise Öğrencilerinin okul başarısı ve kaygı düzeyiüzerinde anne- baba tutumlarının etkilerinin belirlenip karşılaştırılması.Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi,Dokuz Eylül Üniversitesi SosyalBilimler Enstitüsü Eğitimde Psikolojik Hizmetler Bilim Dalı.

Soylu, Ö. (2002).Üniversite sınavına hazırlanan öğrencilerinailelerinden sosyal destek algılayıp -algılamama durumlarına göre psikolojikbelirtiler yönünden karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Spıelberger C. (1972).TheoryandResearch in Anxiety.NewYork,AcademicPress.

Şahin, H., Günay, T., Batı, H.(2006).İzmir ili bornova ilçesi lise son sınıf öğrencilerindeüniversiteye giriş sınavı kaygısı, Sted Dergisi,15:6:107-112.

Özbaş, A.A.,Sayın, A.,Çoşar, B.(2012).Üniversite sınavına hazırlanan öğrencilerde sınav öncesi anksiyete düzeyi ile erken dönem uyumsuz şema ilişkilerinin incelenmesi,Bilişsel Davranışçı Psikoterapi ve Araştırmalar Dergisi, 1; 81-89.

Öner, N. (1990). Sınav kaygısı envanteri el kitabı. İstanbul: Yükseköğretimde Rehberliği Yayma Vakfı Yayını No:1.

Öner, N., Le Compte, A.(1998).Süreksiz Durumluluk/Sürekli Kaygı Envanteri El Kitabı. İstanbul, Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, (2. Basım).

Ök, M.(1990). 13-15 yaş gurubu orta öğretim öğrencilerinde kaygıdüzeyi,Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi,Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Kayapınar, E. (2006). Ortaöğretim kurumları öğrenci seçme ve yerleştirme sınavı (oks)'na hazırlanan ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin kaygı düzeylerinin incelenmesi. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Afyon.

Kısa, S.(1996). İzmir il merkezinde dershaneye devam eden lise son sınıf öğrencilerinin sınav kaygılarıyla ana-baba tutumları arasındaki ilişki, Yüksek lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Kuzgun, Y.(1972). Ana baba tutumlarının kendini gerçekleştirme düzeyine etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi.

Yılmaz, M., Ocakçı AF. (2010).Bir Kız Öğrenci Yurdunda Kalan Üniversite Öğrencilerinin Anksiyete Düzeylerinin Belirlenmesi.

Yıldız, H.Y. (2007). Sınav kaygısı anne baba tutumları ve mükemmeliyetçilik arasındaki ilişkinin incelenmesi,Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, Ankara.

Extended Abstract

The aim of this study is to define the level of delusions and emotional anxiety of the senior high school students as well as the affecting factors. The sampling of this study was constituted by 113 senior students of Göl Anatolian Teacher Training School who consented to take part in the study. Student Personal Information Form and Exam Anxiety Inventory are implemented to gather the data in the class by the researchers. As for the evaluation of the data, t Test and OnewayAnova Test are applied whereas Tukey Test is used to determine the group displaying difference.56.6 % of students are 17 (n=17), 43,4 (n=49) are 18 years old, 53,1 % (n=60) are girls, 46,9 % (n=53) are boys.86,7 % (n=98) are of moderate socio-economic levels,84,1 % (n=95) have foster families. In the research group, the average level of anxiety has been found in total as 39,708 ± 9,967; average level of delusion subscales as14,513 ± 4,014 and average of emotional subscales is as25,195 ± 6,613. It has been observed that female students have higher levels of delusion and emotional points in comparison to male students, students with higher socio-economic status are more anxious when compared to students with lower socio-economic status, and students residing at dormitories have higher levels of anxiety than the ones staying with their parents at home. While success at school does not affect the level of anxiety (p>0,05),there is a significant relationship between the way students get prepared for their exam and whether or not they take special courses (p<0,05).The students whose main fear is about not being able to attain to any school after the exam have high levels of anxiety in sum(p<0,05). Thus, it has been observed that senior high school students have average levels of anxiety.

As for our suggestions in regards with the results, the individuals, families along with the society have important responsibilities to ensure that the adolescence period which is a rather risky part of the protective mental health services has been experienced healthily and successfully and that it paves the way for becoming a healthy adult individual. Psychiatry nursing is a profession responsible for the protective mental health services and providing the related education to the young. It has been assumed that mental health services at schools should be widespread and psychiatry nurses should take active part in these services in our country. Besides, this study about the "anxiety of exam" which is becoming more and more important and comprehensive each day can be used by psychology consultants in the guidance services carried out at schools.